

อำเภอกุฉีขาว

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ-สกุล : นางยุภาพร คงสมบัติ

ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : ๒๑๘/๒ หมู่ ๒ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอกุฉีขาว
จังหวัดชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๘๑๑๒๐๔๒๒๗

Facebook ยุภาพร คงสมบัติ Line ๐๘๑๑๒๐๔๒๒๗

ปี เกิด พ.ศ. ๒๕๑๙

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
คณะ/สาขาวิชา บริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ

อาชีพปัจจุบัน : ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพการเกษตร
และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร ขายประกัน ค้าขาย

รายได้ จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน “สร้างความแตกต่างและลงมือทำให้ไว”

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

สินค้าหลัก ไร่นาสวนผสม

แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้การขยายพันธุ์พืช ๒. แปลงเรียนรู้การปรับปรุงดิน

ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้การปรับปรุงดิน

๒. ฐานเรียนรู้การขยายพันธุ์พืช

๓. ฐานเรียนรู้การดูแลไม้ผล ไม้ยืนต้น

๔. ฐานเรียนรู้การผลิตพืชผัก

หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๑๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การจัดการด้านการตลาด การเพิ่มมูลค่าผลผลิต และความรู้ด้านการเกษตรทั่วไป

๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน และการจัดทำบัญชีครัวเรือน

๓. หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และอาชีพเสริมเพิ่มรายได้

๔. หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. คือ หลักสูตรการลดต้นทุน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้

แนวทางการดำเนินการสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

๑) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร เพื่อทดแทนปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน และลดเวลาในการทำงานในจุดนั้นๆ ได้

๑.๑) ใช้เครื่องจักรกลการเกษตร ได้แก่

- รถพ่วงแอร์บัส เป็นเครื่องพ่วงที่สามารถพ่วงได้ ๑๘๐ องศา แรงลมพัดปัดใบหญ้าเป็นละอองเล็กและกระจายได้ทั่วถึง จากเดิมการพ่วงหรือปูทางใบทั้งแปลง ใช้เวลา ๓ วัน แต่เมื่อใช้รถแอร์บัส ใช้เวลาเพียง ๘ ชั่วโมง สามารถประหยัดเวลาได้ถึง ๒๘ ชั่วโมง

- รถไถขนาด ๓๘ แรงม้า เพื่อใช้ในกิจกรรม ดังนี้ ๑) ใช้ไถดิน และปั่นข้าวในนา ๒) ใช้ปั่นดินเพื่อฆ่าวัชพืชในแปลง ลดการใช้แรงงานคนและการใช้สารเคมี ๓) ใช้เป็นอุปกรณ์ต่อพ่วงเครื่องพ่วงในแนวราบ

- ระบบน้ำ เนื่องจาก ศพก. อยู่นอกเขตชลประทาน จึงจำเป็นต้องใช้น้ำใต้ดิน มาใช้ในการเกษตรโดยเจาะบ่อบาดาล ๓ บ่อ พื้นที่ ๕๐ ไร่ ใช้น้ำอย่างเหมาะสมและมีระบบน้ำแบบท่อส่งน้ำครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยแยกระบบน้ำที่ใช้ได้ ๓ แบบ คือ ๑) ระบบมินิสปริงเกอร์ ใช้ในไม้ผลและไม้ยืนต้น ๒) ระบบน้ำหยด ใช้ในแปลงผัก และ ๓) ระบบน้ำพุ่ง ใช้ในแปลงผัก นอกจากนี้เมื่อสูบน้ำขึ้นมาจากบ่อ ติดตั้งท่อเพิ่มแรงดันน้ำแอร์เวย์จากนั้นจะติดตั้งชุดให้ปุ๋ยน้ำทางดินเพื่อเป็นการประหยัดเวลา

๑.๒) การใช้นวัตกรรมการเกษตร ได้แก่

- การขยายพันธุ์พืชโดยวิธีเสริมราก การทาบกิ่งเป็นวิธีการขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ โดยวิธีการนำต้นพืชสองต้นที่มีระบบรากมาเชื่อมต่อกิ่งกันเมื่อเกิดการประสานกันทั้งสองแล้วจึงตัดกิ่งของอีกต้นหนึ่งให้ติดกับรากใหม่เหลือเป็นต้นใหญ่ที่มีระบบรากของอีกพันธุ์หนึ่ง และยอดเป็นอีกพันธุ์หนึ่ง (พันธุ์ที่ต้องการ) กิ่งพันธุ์ที่ได้จะเป็นกิ่งพันธุ์ที่ดีสามารถเจริญเติบโตออกดอกติดผล ได้เร็วกว่าการเพาะเมล็ด การทาบกิ่งเสริมรากเป็นการตัดเฉพาะรากโดยไม่จำเป็นต้องมีลำต้นของพืชติดมาด้วย สามารถขุดจากต้นพันธุ์ที่มาทาบกิ่งได้เลย ส่วนวิธีการทาบกิ่งเสริมจากนั้น ใช้หลักการเกี่ยวกับการเสริมรากทั่วไป คือการเชื่อมต่อกิ่งกันเมื่อเกิดการประสานงานกันของกิ่งจะสร้างรากขึ้นมาหาอาหารเลี้ยงต้น และวิธีการทาบกิ่งเสริมรากสามารถทาบกิ่งได้หลายขนาดตั้งแต่ขนาดเล็ก เสริม ๑ ราก ไปจนถึงรากใหญ่เสริม ๘ ราก มีวิธีการ ดังนี้

๑. ควั่นกิ่งให้เป็นแผล

๒. นำรากที่เตรียมไว้มาทาบบริเวณที่ทำให้เกิดแผลไว้ โดยสามารถใช้รากเดียวหรือหลายรากได้ แล้วแต่ขนาดของกิ่ง

๓. พันรากกับกิ่งพันธุ์ที่ดีให้แน่น

๔. เสริมขุมมะพร้าว

๕. ใช้เชือกฟางมัดให้แน่น

ข้อดี

๑. เป็นการประหยัดต้นทุนการผลิต เพราะไม่ต้องใช้ต้นทุนในการทาบกิ่ง

๒. ประหยัดเวลา เพราะสามารถทาบกิ่งใหม่ที่มีขนาดใหญ่ได้ และสมบูรณ์พร้อมที่จะ

เจริญเติบโตนำไปปลูกได้เลย

๒) การนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มมูลค่า ผลผลิตทางการเกษตรในสวนมีหลากหลาย และบางฤดูกาลผลผลิตก็มีจำนวนมากจนขายผลสดไม่ทัน หรือมีราคาต่ำจึงมีการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรนั้นๆ ในปัจจุบันมีหลากหลายวิธีในการสร้างมูลค่าสินค้า โดยทางสวนดำเนินการอยู่มี รายละเอียดดังนี้

- การแปรรูปข้าว ในฤดูเก็บเกี่ยวข้าว ข้าวเปลือกจะมีราคาต่ำ ทำให้เกิดความเสียหายในการขายข้าวเปลือก ประกอบกับปัจจุบันผู้บริโภคนิยมเรื่องสุขภาพ จึงได้นำข้าวมาแปรรูปเป็นข้าวกล้องขาย ในราคา กิโลกรัมละ ๕๐ บาท

- การแปรรูปกล้วย เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่ากล้วยในสวนให้มีราคาสูงขึ้น และสามารถสร้างเมนูที่หลากหลายในการบริโภค ทางสวนจึงทำกล้วยสุกมาแปรรูปเป็นข้าวต้มมัด

- การแปรรูปมะม่วงกวน เนื่องด้วยฤดูกาลมะม่วงสุกผลผลิตมะม่วงที่สวนมีจำนวนมาก และราคาผลสดช่วงนั้นมีราคาต่ำจึงจำเป็นต้องเพิ่มมูลค่าโดยการนำมากวน

- การแปรรูปมะลเบอร์รี่ นำมาแปรรูปเป็นน้ำมะลเบอร์รี่พร้อมดื่ม

- การแปรรูปปลา นำมาแปรรูปเป็นปลาแห้งเพื่อเก็บไว้บริโภคได้นานขึ้น

- การแปรรูปข้าว เป็นข้าวกระยาสาร (ข้าวตอกแตก) ในช่วงเทศกาลบุญข้าวสาก

- การแปรรูปหน่อไม้ นำผลผลิตหน่อไม้ที่ได้จากสวนมาแปรรูปเป็นหน่อไม้ถนอมและหน่อไม้ดองไว้จำหน่ายในช่วงที่ไม่มีผลผลิตหน่อไม้สดออกตลาด

๓) การนำสิ่งเหลือใช้มาทำประโยชน์

- การนำฟางข้าวมาผลิตเห็ดโคนน้อย หลังฤดูการเก็บเกี่ยว จะมีฟางข้าวเหลือจากการเก็บเกี่ยวทาง ศพก. นำมาเพาะเห็ดโคนน้อยไว้บริโภคในครัวเรือน หากเหลือจากการบริโภคก็จำหน่ายในชุมชนในราคากิโลกรัมละ ๑๒๐ บาท

- ผลิตปุ๋ยหมักจากฟางข้าว จากการได้มีโอกาสเข้าอบรมเรียนรู้ ทำให้ตระหนักดีว่า การปรับปรุงดินเป็นรากฐานแรกของการทำการเกษตรแบบพอเพียง การปรับปรุงดินโดยวิธีการต่างๆ จากการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานีพัฒนาที่ดินและการไปศึกษาดูงานจากศูนย์ปราชญ์เกษตรต่างๆ ประกอบกับความสนใจ ของกรมพัฒนาที่ดินทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีคิดในการผลิตปุ๋ยหมักนั้นจะใช้วัสดุเหลือใช้จากแปลงให้เกิดประโยชน์ คือ ใช้มูลสุกร มูลไก่ มูลเป็ด และมีการซื้อ ส่วนผสมบางชนิดเพื่อเร่งการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ ปรับสภาพปุ๋ยหมักให้เหมาะสมและเพิ่มธาตุอาหาร คือ ปุ๋ยยูเรีย (ใช้เล็กน้อยเป็นอาหารจุลินทรีย์ในระยะแรก)

- การนำเศษผักผลไม้ ต้มกล้วยมาใช้เลี้ยงปลาเลี้ยงไก่

- การหมักดิน โดยการนำผักตบชวาในบ่อเลี้ยงปลา เพื่อเพิ่มความชื้นในดิน ป้องกันวัชพืช และย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ย

- แปลงไม้ผลและไม้ยืนต้นที่ตัดแต่งได้เศษไม้นำไปเผาถ่าน และผลิตน้ำส้มควันไม้ไว้ใช้ไล่แมลงในสวน

๔) การจดบันทึกและบัญชี ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรแบบไร่นาสวนผสม กิจกรรมต่างๆ สามารถเกี่ยวเนื่องกันได้ แต่ยังมีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการทำการเกษตร และการดำรงชีวิต ได้แก่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าเสื้อผ้า เป็นต้น การจดบันทึกการทำกิจกรรมต่างๆอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการผลิต ความรู้ บัญชีรายรับรายจ่ายโดยได้ศึกษาจากการอบรมของ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ การใช้ประโยชน์จากการจัดทำบัญชีทำให้มีความรู้สามารถแยกรายรับ-รายจ่ายได้ ทราบว่าผลผลิตนั้นกระจายไปที่ใดบ้างใครเป็นลูกค้า ทำให้รู้ต้นทุนการผลิต แนวโน้มราคาผลผลิต และนำมาประมาณการวางแผนการผลิต ปริมาณพืชที่จะปลูกในปีต่อไป และการทำบัญชีครอบครัว ทำให้ทราบถึงฐานะของครอบครัวและตัดสินใจเพิ่มพูนได้ นอกจากนี้ยังมีการจดรายละเอียดเหตุการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ ที่สำคัญทำให้ทราบและประมาณฤดูกาล ผลิตได้ และการจดบันทึกราคาที่ขายได้ในแต่ละช่วงเวลาของปีทำให้สามารถวางแผนการผลิตได้เหมาะสมในช่วงราคาที่เหมาะสม

ฐานเรียนรู้ภายในแปลง ดังนี้

๑. ฐานเรียนรู้การปรับปรุงดิน

๒. ฐานเรียนรู้การขยายพันธุ์พืช

๓. ฐานเรียนรู้การดูแลไม้ผล ไม้ยืนต้น

๔. ฐานเรียนรู้การผลิตพืชผัก

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด ระหว่างการจัดทำแผนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ระดับจังหวัด

การมีส่วนร่วมของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการจัดทำ แผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้แผนงานสอดคล้องกับความต้องการจริงของพื้นที่และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยวิธีการ ดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอจากพื้นที่
 - ศพก. ทำหน้าที่รวบรวมปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอ จากเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ
 - วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ด้านเกษตรของพื้นที่
๒. ประชุมปรึกษาหารือภายใน ศพก.
 - ประชุมคณะกรรมการศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ เพื่อปรึกษาหารือ ร่วมกันวิเคราะห์ และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก.
 - จัดทำข้อเสนอแผนงาน/โครงการที่ตอบโจทย์พื้นที่ เช่น การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุน การแปรรูปผลผลิต ฯลฯ
๓. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับจังหวัด เพื่อนำเสนอข้อมูล สภาพปัญหา และข้อเสนอจากพื้นที่ของตนเอง

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นกระบวนการสำคัญในการวางแผนทางพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ โดยใช้ศูนย์ศพก. เป็นกลไกหลักในการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยี และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผน

๑. เพื่อกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนา ศพก. ให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ
 ๒. เพื่อบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
 ๓. เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร
 ๔. เพื่อยกระดับผลผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่
- ขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการ ศพก.

๑. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของพื้นที่
 - ศักยภาพการผลิตของพื้นที่
 - ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
 - ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. การกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ
 - การเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร
๓. การวางแผนกิจกรรมหลัก
 - การอบรม/ถ่ายทอดความรู้
 - การสาธิตแปลงเรียนรู้
 - การเชื่อมโยงตลาด
 - การใช้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ เช่น โรงเรือนระบบน้ำอัจฉริยะ

๔. การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กรมส่งเสริมการเกษตร
- กรมวิชาการเกษตร
- กรมพัฒนาที่ดิน
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- สถาบันการศึกษา

๕. การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร

- ใช้งบประมาณจากภาครัฐ / องค์กรท้องถิ่น / แหล่งอื่น ๆ

๖. การติดตามและประเมินผล

- เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่อง

แผนปฏิบัติการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอภูเขียว

๑. เป้าหมายการดำเนินงาน

- ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพผลผลิตของเกษตรกร
- พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มและแปรรูปผลผลิต
- เชื่อมโยงตลาดในชุมชนและระดับจังหวัด

๒. สินค้าเกษตรเป้าหมายหลักของพื้นที่

ข้าว

ไม้ผล

พืชผัก สวนครัว

โคเนื้อ

๓. กิจกรรม/แผนงานรายเดือน

เดือน	กิจกรรม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
ตุลาคม	ประชุมวางแผนร่วมกับหน่วยงานภาคีในพื้นที่	สำนักงานเกษตรอำเภอ ภูเขียว / ศพก.	บูรณาการกับ เทศบาลตำบลบ้าน แก้ง
พฤศจิกายน	สาธิตการใช้ปุ๋ยชีวภาพและไตรโคเดอร์มาในนาข้าว	กรมพัฒนาที่ดิน/ศพก.	ทดลองใช้ในแปลง เรียนรู้
ธันวาคม	อบรมการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี	กรมวิชาการเกษตร	เน้นลดการใช้สารเคมี
มกราคม	ฝึกอบรมการเลี้ยงโคเนื้ออย่างมีประสิทธิภาพ	ปศุสัตว์อำเภอภูเขียว	เกษตรกรกลุ่มเลี้ยงโค
กุมภาพันธ์	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบ	สำนักงานเกษตรอำเภอ ภูเขียว / ศพก. / เครือข่าย ศพก.	เชิญเครือข่าย ศพก. ทุกตำบลเข้าร่วม
มีนาคม	ร่วมจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day)	สำนักงานเกษตรอำเภอ ภูเขียว / ศพก. / เครือข่าย ศพก. / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เชิญหน่วยงานภาคี จัดกิจกรรมให้ความรู้
เมษายน	อบรมการแปรรูปสินค้าเกษตร	สำนักงานพัฒนาชุมชน	เพิ่มมูลค่าสินค้า
พฤษภาคม	ฝึกอบรมการทำตลาดออนไลน์	เกษตรอำเภอภูเขียว / พาณิชย์จังหวัด	เพิ่มยอดขาย
มิถุนายน	ติดตามผลแปลงเรียนรู้ ศพก.	สำนักงานเกษตรอำเภอ ภูเขียว	เก็บข้อมูลผลผลิต - ต้นทุน
กรกฎาคม	อบรมและสาธิตการขยายพันธุ์พืช	ศพก. / เทศบาลตำบล บ้านแก้ง	ลดต้นทุนการผลิต
สิงหาคม	จัดนิทรรศการความรู้การเกษตรชุมชน	ศพก. / เทศบาลตำบล บ้านแก้ง / สำนักงาน เกษตรอำเภอภูเขียว	เปิดบ้าน ศพก.
กันยายน	สรุปและประเมินผลการดำเนินงาน / จัดทำแผนปีถัดไป	สำนักงานเกษตรอำเภอ ภูเขียว / ศพก.	

๔. เป้าหมายผลลัพธ์

- ๔.๑ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตข้าวเฉลี่ย ๑๕%
- ๔.๒ เกษตรกรนำเทคโนโลยีชีวภาพไปใช้จริงอย่างน้อย ๘๐ ราย
- ๔.๓ สร้างเครือข่ายแปลงเรียนรู้ในหมู่บ้านใกล้เคียงอีก ๒ แปลง
- ๔.๔ พัฒนาสินค้าแปรรูปต้นแบบอย่างน้อย ๒ ชนิด
- ๔.๕ มีช่องทางตลาดออนไลน์เพิ่มขึ้น ๒ ช่องทาง เช่น Facebook , Tiktok

๕. ข้อเสนอการสนับสนุน

- ๕.๑ ขอรับงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมบางส่วนจากเทศบาลตำบลบ้านแก้ง
- ๕.๒ ขอสนับสนุนชีวภัณฑ์จากกรมวิชาการเกษตรและกรมพัฒนาที่ดิน
- ๕.๓ บูรณาการการอบรมร่วมกับโครงการอื่น เช่น เกษตรแปลงใหญ่/Smart Farmer

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น คือ ความต้องการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การทำเกษตรแบบดั้งเดิมมักมีต้นทุนสูงจากการใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีอย่างไม่เหมาะสม แต่เมื่อได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือการใช้ระบบน้ำ ก็สามารถลดต้นทุนและได้ผลผลิตที่มากขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น และจากสภาพปัญหาจากการทำเกษตรแบบเดิม เช่น โรคพืชที่ควบคุมยาก ดินเสื่อมสภาพ หรือรายได้ไม่แน่นอน ทำให้ต้องมองหาวิธีใหม่ที่มีหลักการและแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน จึงได้นำความรู้ที่เรียนมามานำประยุกต์ใช้เพื่อใช้บริหารจัดการในการเกษตรทั้งด้านการวางแผนการปลูกพืช การวางแผนการตลาด โดยใช้ข้อมูลบัญชีต้นทุนในการประกอบอาชีพเป็นพื้นฐานในการวางแผน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าอย่างสูงสุดในการทำการเกษตร โดยเน้นคุณภาพของผลผลิต มีความปลอดภัยปราศจากสารพิษตกค้างตลอดจนรอยตำหนิ สร้างความแตกต่างเพื่อจุดใจในการตัดสินใจซื้อ มีความแปลกใหม่ หายากในตลาดทั่วไป และเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของสินค้าตนเอง เพื่อให้สินค้าที่ผลิตมีราคาที่ดี หลีกเลียงการปลูกพืชในฤดูที่มีผู้ผลิตและผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก

เดิมจากที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรเลยก็ได้ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนาอาชีพอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

(๑) การเข้ารับการอบรม ศึกษางานของหน่วยงานต่างๆ และการจัดดูงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น สถานีพัฒนาที่ดิน สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ประมงอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นต้น

(๒) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่ประสบความสำเร็จ ทั้งในพื้นที่ เช่น ผู้ที่ได้รับรางวัลการประกวดต่างๆ ก็ได้ไปปลูกคลีศึกษาเรียนรู้ถึงพื้นที่ด้วยงบประมาณของตนเอง

(๓) การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองทั้งจากหนังสือ เอกสาร สื่อวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต

(๔) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ และระดับจังหวัด

และด้วยความตั้งใจอยากพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว เมื่อเห็นว่าการทำเกษตรแบบใหม่สามารถสร้างรายได้มายั่งยืน มีสุขภาพดีขึ้น และมีเวลาสำหรับครอบครัว ก็เป็นแรงผลักดันที่สำคัญ อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีความสุข ที่ทำให้ทุกคนในครอบครัว ได้มีส่วนร่วม ได้มีกิจกรรมร่วมกัน พุดคุยและก้าวเดินไปพร้อมๆกัน ก่อให้เกิดความรักความอบอุ่นภายในครอบครัวมีเวลาใส่ใจดูแลกันอยู่ตลอดเวลา สู่ความภาคภูมิใจในการเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ การได้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในชุมชน ทำให้รู้สึกภูมิใจและมีคุณค่าในอาชีพเกษตรกร

ด้วยสภาพปัญหาความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ที่เหมาะสม เช่น

๑. สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง ฝนตกไม่ตามฤดูกาล ความแห้งแล้ง หรือฝนตกหนักเกินไป ส่งผลให้ผลผลิตเสียหาย เกษตรกรต้นแบบจึงต้องปรับตัวด้วยการใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำอัจฉริยะ หรือการปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสมจากข้อมูลวิชาการ

๒. ต้นทุนการผลิตที่สูง ทั้งในด้านเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาแรงงาน เกษตรกรต้นแบบจึงเริ่มนำเทคนิค เช่น การวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย หรือการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หมักเองมาใช้เพื่อลดต้นทุน

๓. แรงงานภาคเกษตรลดลง คนรุ่นใหม่ไม่อยากทำเกษตร ทำให้ต้องหาวิธีทำเกษตรให้ “ง่ายขึ้น” ด้วยเครื่องจักรขนาดเล็ก แอปพลิเคชันบริหารแปลง หรือระบบควบคุมผ่านสมาร์ทโฟน

๔. ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช เมื่อเกิดการระบาด เกษตรกรต้นแบบต้องการข้อมูลที่แม่นยำและวิธีการป้องกัน/แก้ไขที่มีประสิทธิภาพ จึงต้องใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี

๕. ความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิต เกษตรกรต้นแบบต้องการมีรายได้ที่มั่นคง ใช้เวลาน้อยลง ทำงานง่ายขึ้น เทคโนโลยีจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาอาชีพ

นำสู่การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ฐานเรียนรู้ ได้แก่

(๑) รถพ่นยาแอร์บัส เป็นเครื่องพ่นยาที่สามารถได้ ๑๘๐ องศา แรงลมพัดป่นให้ยาเป็นละอองขนาดเล็กและกระจายได้ทั่วถึง จากเดิมการพ่นยาหรือปุ๋ยทางใบทั้งแปลง ใช้เวลา ๓ วัน แต่เมื่อใช้รถแอร์บัส ใช้เวลาเพียง ๘ ชั่วโมงก็แล้วเสร็จ ประหยัดเวลาที่ ๒๘ ชั่วโมง และปัจจุบันใช้พ่นสารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันโรคและแมลง เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา สามารถลดจำนวนสารที่ใช้พ่นได้ ๓๐ %

(๒) รถไถ ๓๘ แรง เพื่อใช้ในกิจกรรม ดังนี้

- ใช้ไถดิน และบ่นดินในนาข้าว
- ใช้บ่นดินเพื่อฆ่าวัชพืชในแปลง ลดการใช้แรงงานคนและการใช้สารเคมี
- ใช้เป็นอุปกรณ์ต่อพ่วงเครื่องพ่นยาในแนวราบ

(๓) รถไถนาเดินตาม ดัดแปลงเป็นรถนั่งขับ ใช้บรรทุกผลผลิตออกจากสวน

(๔) รถดำนาขนาดเล็ก สืบเนื่องจากแรงงานคนในปัจจุบันค่อนข้างมีราคาแพง และหายากส่งผลในการผลิตข้าวค่อนข้างล่าช้า ทำให้สนใจหาแนวทางในการทดแทนแรงงานคน จึงได้ไปศึกษาดูงานกับกลุ่มพี่น้องเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดชัยภูมิ และได้นำรถดำนาเดินตามขนาดเล็กมาใช้ในการแปลง โดยมีข้อดีคือ มีความรวดเร็ว ประหยัดแรงงาน ต้นข้าวมีความสม่ำเสมอ ส่งผลให้ง่ายต่อการบริหารจัดการแปลงต่อไป

การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยยกระดับการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสามารถแข่งขันได้ โดยมีการนำไปปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรต่างๆ

๑. การลดปัญหาเรื่องดิน

- การวิเคราะห์ดิน ตรวจสอบธาตุอาหารก่อนปลูกพืช เพื่อเลือกปุ๋ยให้มีความเหมาะสม ลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น

- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และชีวภาพ เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน

- การใช้ไถระเบิดดินดาน ทำให้รากพืชเจริญได้ดี และช่วยการซึมผ่านของน้ำ

๒. การจัดการน้ำ ใช้ระบบน้ำ ๓ แบบ ได้แก่

- ระบบมินิสปริงเกอร์ ใช้ในไม้ผลและไม้ยืนต้น

- ระบบน้ำหยด ใช้ในแปลงผัก

- ระบบน้ำพุ่ง ใช้ในแปลงผัก

- การเก็บกักน้ำฝน : เช่น บ่อเก็บน้ำหรืออ่างเก็บน้ำชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงช่วงแล้ง

๓. การจัดการ อากาศ หรือสภาพแวดล้อม

- การปลูกพืชตามฤดูกาลที่เหมาะสม ลดการใช้สารเคมี
- การปลูกพืชคลุมดิน เพื่อลดอุณหภูมิผิวดิน ลดการระเหยของน้ำ และควบคุมวัชพืช

๔. การลดต้นทุนการผลิต

- การใช้เครื่องจักรกลเกษตร เช่น รถดำนา รถไถนาเดินตาม เครื่องหว่านปุ๋ย หรือโดรนพ่นสาร
- การผลิตปุ๋ยใช้เอง เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี

๕. การป้องกัน/ลดการระบาดของศัตรูพืช

- การใช้ชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา บีที เมตาไรเซียม ควบคุมโรคแมลงศัตรูพืชอย่างปลอดภัย
- การปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชต้านทานโรค เพื่อลดความเสี่ยงของการระบาด

๑) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตร เช่น ระบบน้ำแบบต่างๆ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการให้น้ำ ลดต้นทุนแรงงาน และลดการสิ้นเปลืองทรัพยากรน้ำ โดยแต่ละระบบมีขั้นตอนการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน ดังนี้

(๑) ระบบมินิสปริงเกอร์ (Mini Sprinkler) สำหรับไม้ผลและไม้ยืนต้น

- สำรวจพื้นที่ ตรวจสอบชนิดไม้ผล (มะขามเทศ, ชมพู, น้อยหน่า) คำนวณระยะปลูก และแหล่งน้ำในพื้นที่

- ออกแบบระบบ คำนวณความยาวท่อ ขนาดปั๊ม ความดันที่ต้องใช้ และจำนวนหัวมินิสปริงเกอร์ให้เหมาะสมกับระยะปลูก

- จัดซื้ออุปกรณ์ ท่อ PE/PVC, หัวมินิสปริงเกอร์, ข้อต่อ, ฟิลเตอร์กรองน้ำ, ปั๊มน้ำ

- ติดตั้งระบบ วางท่อหลัก-ท่อย่อยตามแผน ติดตั้งหัวมินิสปริงเกอร์ใกล้โคนต้นไม้ หรือบริเวณที่รากดูดน้ำได้ดีที่สุด

- ทดสอบระบบและปรับแต่ง เปิดน้ำ ตรวจสอบแรงดัน ความสม่ำเสมอของการพ่นน้ำ ปรับทิศทางหรือระยะพ่นของหัวฉีดให้เหมาะสม

- การบำรุงรักษา ทำความสะอาดหัวฉีดและฟิลเตอร์เป็นประจำ ตรวจสอบการอุดตันหรือการรั่วซึม

(๒) ระบบน้ำหยด (Drip Irrigation) สำหรับแปลงผัก

- วิเคราะห์ความต้องการน้ำของพืช (พริก มะเขือเปราะ มะเขือเทศ ข้าวโพด) พิจารณาชนิดผักอายุ และช่วงการเจริญเติบโต

- ออกแบบระบบ กำหนดจำนวนแถวปลูก ระยะห่างหัวน้ำหยด เลือกขนาดท่อและปั๊มน้ำที่เหมาะสม

- เตรียมอุปกรณ์ ท่อ PE, หัวน้ำหยดหรือเทปน้ำหยด, ฟิลเตอร์, วาล์วควบคุม, ปั๊มน้ำ

- ติดตั้งระบบน้ำหยด วางท่อหลัก-ท่อย่อยให้ครอบคลุมแปลงผัก ติดตั้งหัวน้ำหยดใกล้โคนต้นผักแต่ละต้น

ทดสอบระบบ เปิดน้ำ ตรวจสอบความสม่ำเสมอของการหยด ปรับอัตราการให้น้ำตามความชื้นของดิน

- บำรุงรักษา ทำความสะอาดฟิลเตอร์สม่ำเสมอ ตรวจสอบการอุดตันของหัวหยด

(๓) ระบบน้ำพอง (Spray Irrigation) สำหรับแปลงผัก

- วิเคราะห์ลักษณะแปลงผัก (ผักอะไรจะเหมาะ โหระพา ใบกระเพรา ผักชี) ขนาดพื้นที่ ที่ดินทางลม ความชื้นของแปลง

- ออกแบบระบบ กำหนดจำนวนหัวพ่น ขนาดปั๊ม และระยะห่างหัวพ่นน้ำให้เหมาะสม
- จัดหาอุปกรณ์ ท่อส่งน้ำ, หัวพ่นน้ำ (spray), ปั๊มน้ำ, ฟิลเตอร์, วาล์วควบคุม
- ติดตั้งระบบ ติดตั้งท่อหลัก-ท่อย่อยในแปลง วางหัวพ่นในตำแหน่งที่กระจายครอบคลุมพื้นที่
- ทดสอบและปรับแรงดัน เปิดระบบ ตรวจสอบรูปแบบการพ่นน้ำ ปรับระดับให้เหมาะสมกับความ

ต้องการน้ำของผัก

- บำรุงรักษาระบบ ล้างหัวพ่น ป้องกันการอุดตัน ตรวจสอบระบบปั๊มและท่ออยู่เสมอ

ขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินการปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกุฉินารายณ์ ได้ปรับเปลี่ยนพันธุ์พืช จากข้าวนาปีหรือพืชไร่แบบเดิม ไปสู่พันธุ์พืชที่สามารถทนต่อสภาพอากาศแปรปรวน เช่น ภัยแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง ในฤดูแล้ง จึงปลูกข้าวโพดข้าวเหนียว เป็นพืชทางเลือกที่สามารถตอบโจทย์สภาพอากาศได้ เหตุผลที่เลือกข้าวโพดข้าวเหนียว

๑. ปลูกง่าย ทนแล้ง ได้ดีกว่าข้าวในฤดูฝนทิ้งช่วง
๒. เป็นพืชอายุสั้น เก็บเกี่ยวได้ภายใน ๖๕-๗๕ วัน
๓. ตลาดต้องการสูง โดยเฉพาะในรูปแบบผักต้ม
๔. ให้ผลผลิตสม่ำเสมอ แม้ในพื้นที่ดินร่วมปนทราย
๕. สามารถปลูกรุ่นที่ ๒ ได้ หากมีความชื้นเพียงพอ เช่น หลังเก็บเกี่ยวข้าวพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวที่ใช้

พันธุ์	คุณสมบัติเด่น
ข้าวโพดข้าวเหนียวพันธุ์สีม่วง (ม่วงเหนียว ๑)	เนื้อแน่น หวานเหนียว สารแอนโทไซยานินสูง ทนโรค
พันธุ์ไฮบริด (เช่น SC. และ CP.)	ผลผลิตสูง ด้านทานโรค พัฒนาเพื่อปลูกในพื้นที่แล้ง

ขั้นตอนการปลูกข้าวโพดข้าวเหนียว

๑. การเตรียมดิน

- ไถพรวนดินลึกประมาณ ๒๐-๓๐ ซม.
- ตากดินทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน เพื่อฆ่าเชื้อโรคในดิน
- ย่อยดินให้ละเอียด และไถกลบเศษวัชพืช
- ถ้าดินมีค่าความเป็นกรด-ด่างต่ำ ($\text{pH} < ๕.๕$) ให้ใส่ปูนขาวเพื่อปรับ pH

๒. การปลูก

- เว้นระยะระหว่างต้น ๒๕-๓๐ ซม.
- ระยะระหว่างแถว ๗๐-๘๐ ซม.
- หยอดเมล็ดหลุมละ ๑ เมล็ด ลึก ๓-๕ ซม. แล้วกลบด้วยดินร่วน (๑ ไร่ ใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ

๑.๕-๒ กก.)

๓. การให้น้ำ

- ให้น้ำทันทีหลังปลูก
- รักษาความชื้นช่วง ๐-๓๐ วันแรก และช่วงออกฝัก (วันประมาณที่ ๕๐-๖๕)
- หากใช้น้ำหยดหรือพ่นหมอก จะควบคุมคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น

๔. การให้ปุ๋ย

- ปุ๋ยรองพื้น: ใส่ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕ กก./ไร่
- ปุ๋ยแต่งหน้า: ยูเรีย (๔๖-๐-๐) ประมาณ ๑๐-๑๕ กก./ไร่ ใส่เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐-๒๕ วัน

๕. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

- หมั่นตรวจแปลงทุกสัปดาห์
- ระวังหนอนเจาะลำต้น หนอนกระทู้ลายจุด สามารถใช้สารชีวภาพ เช่น บีที (Bacillus thuringiensis) หรือสารเคมีตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่เกษตร

๖. การเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวเมื่อฝักแก่จัด (ประมาณ ๗๕-๙๐ วันหลังปลูก)
- ตรวจสอบว่าไหมแห้ง เปลือกแข็ง เมล็ดข้าวโพดเหนียวจะนุ่ม เหนียว และมีกลิ่นหอมเมื่อสุก

ผลที่ได้จากการปรับเปลี่ยน

ด้าน	ผลที่ได้
ทนต่อสภาพอากาศ	ปลูกได้แม้ฝนมาซ้ำ ฝนทิ้งช่วง
ประหยัดน้ำ	ใช้น้ำน้อยกว่าการปลูกข้าว
รายได้ดี	ขายฝักสดได้ราคาดี เฉลี่ย ๒-๔ บาท/ฝัก
เกษตรกรปรับตัวได้	เกิดกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่หันมาปลูกเพิ่ม

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกุฉิเยว ได้ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้พืชพันธุ์ดีเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้านทานโรคและแมลงศัตรูพืช ลดต้นทุนการผลิตระยะยาว ช่วยเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและภูมิอากาศ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง

ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)
สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

ข้าว ๕ ไร่

อ้อยโรงงาน ๑๐ ไร่

พืชผัก สวนครัว ๑ ไร่

มะขามเทศ ๒ ไร่

มะยงชิด ๑ ไร่

อินทผลัม ๑ ไร่

น้อยหน่า ๔ ไร่

ฝรั่ง ๒ ไร่

โค ๑๒ ตัว

ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) การเตรียมดิน	เป็นเงิน	๖๕๐ บาท/ไร่
๑.๒) เมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน	๓๔๕ บาท/ไร่
๑.๓) เพาะกล้า	เป็นเงิน	๓๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าจ้างแรงงาน (หว่าน)	เป็นเงิน	๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน	๙๕๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าหว่านปุ๋ย	เป็นเงิน	๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๗) เก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	๘๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๓,๒๔๕ บาท/ไร่
รายได้		๖,๐๕๐ บาท/ไร่

๒) สินค้า **อ้อย** มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

อ้อยปลูกใหม่

๑.๑) การเตรียมดิน	เป็นเงิน	๑,๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) การปลูกอ้อย (จ้างแรงงานปลูก)	เป็นเงิน	๑,๒๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) การดูแลรักษา (กำจัดวัชพืช)	เป็นเงิน	๘๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าตัดอ้อย (รวมขนส่ง)	เป็นเงิน	๒,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน	๒,๕๕๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าสารเคมี	เป็นเงิน	๗๐๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าปุ๋ยอินทรีย์เสริม	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๘) สายน้ำหยด (๑๐๐ เมตร/แถว*๖แถว)	เป็นเงิน	๑,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๙) วาล์ว, หัวจ่าย, ข้อต่อ, ฟิตติง	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๑๐) ปัมป์แรงดัน	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๑๑) ค่าติดตั้งระบบน้ำหยด	เป็นเงิน	๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๑๒) พันธุ์อ้อย	เป็นเงิน	๑,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๑๓) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๑๗,๔๕๐ บาท/ไร่
รายได้		๑๘,๒๐๐ บาท/ไร่

๓) สินค้า **น้อยหน่าพันธุ์ฝ้ายเขียวเกษตร** มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าต้นพันธุ์	เป็นเงิน	๒,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมแปลง	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าวัสดุปลูก	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ปุ๋ยเคมี/ชีวภาพ	เป็นเงิน	๑,๕๐๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่ายาป้องกันศัตรูพืช	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าจ้างแรงงาน	เป็นเงิน	๒,๐๐๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าระบบน้ำ (ครั้งแรก)	เป็นเงิน	๓,๐๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๑๒,๐๐๐ บาท/ไร่
รายได้		๑๒๐,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน จากการจำหน่ายพืชผักหมุนเวียน เช่น พริก ถั่วฝักยาว มะเขือ บวบ ดอกขจร เป็นต้น เฉลี่ยรายได้วันละ ๕๐๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ จากการจำหน่าย ดอกดาวเรือง ใบเตยหน่อไม้ มะละกอ กล้วย เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๔,๐๐๐ บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน จากการจำหน่าย กิ่งพันธุ์ไม้ผล พักทอง ข้าวโพด เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๒,๐๐๐ บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี จากการจำหน่าย ข้าว อ้อย น้อยหน่า ชมพู่ มะขามเทศ มะยงชิด เฉลี่ยรายได้ปีละ ๘๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

ประโยชน์ที่ได้รับ ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

จากการเกิดในครอบครัวที่ทำการเกษตร มีวิถีชีวิตอยู่กับการเกษตรมาตั้งแต่เด็ก จึงเป็นอาชีพที่รักและผูกพัน แต่เนื่องด้วยไม่ได้ศึกษาด้านเกษตรโดยตรงจึงยังมีความรู้ที่ยังไม่ทราบจึงต้องศึกษาเพิ่มเติมโดยการศึกษา เรียนรู้ หาประสบการณ์ ทั้งจากการลงมือปฏิบัติจริง การไปศึกษาเรียนรู้จากผู้ที่ประสบความสำเร็จจากเครือข่ายรวมถึงสมาชิกในครอบครัวทุกคน พร้อมและมีความสุขกับการทำการเกษตร ซึ่งตนเองมองว่าการทำการเกษตรที่เราทำนั้นคือ ความสุขที่ได้ทำ นั่นคือความสุขที่ได้แบ่งปัน ผลผลิตที่ได้ ไว้บริโภคในครัวเรือน เหลือก็แบ่งปันคนในชุมชน หรือจำหน่ายในตลาดภายในชุมชน ด้วยความตั้งใจและมุ่งหวังที่จะพัฒนาการทำเกษตรแบบไร่นาสวนผสมให้ได้คุณภาพ ด้วยการยึดหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ ๙) เพื่อเป็นต้นแบบเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้ชาวไร่ ชาวนาในท้องถิ่น ให้สามารถนำไปต่อยอดได้ในลักษณะเกษตรครบวงจร โดยการเป็นต้นแบบของความเป็นสมัยเก่ารุ่นพ่อ-แม่ ความขยัน อดทน เพียรพยายาม มาผสมผสานกับความเป็นสมัยใหม่ใหม่รุ่นลูก เช่น เทคนิคต่างๆ เทคโนโลยีการจัดการ การตลาด มาผสมผสานกันอย่างลงตัว แล้วให้ชาวบ้านปฏิบัติตามซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้ชาวบ้านมีผลผลิตทางการเกษตรคุณภาพดีในการบริโภคและจำหน่ายได้ราคาสูงคุ้มกับการลงทุนในแต่ละปี ซึ่งเป็นการลด ภาระหนี้สินและส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีความภาคภูมิใจที่ได้ดูแลบุพการีในยามชราตามความตั้งใจของตนเอง

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรที่ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชน เช่น

๑. การปรับปรุงดิน

- มีการล้มตอซังหลังจากเก็บเกี่ยวข้าว ไกลบตอซัง ฉีดจุลินทรีย์หน่อกล้วยเพื่อย่อยสลายตอซัง เพื่อลดการเผา ลดภาวะโลกร้อน ลดมลพิษจากฝุ่น

- มีการปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะพื้นที่แปลงนา ใส่แหนแดงในตอนฤดูทำนา และปลูกพืชตระกูลถั่วหลังจากทำนา เนื่องจากพืชทั้ง ๒ ชนิด มีการตรึงไนโตรเจนได้ดี ทำให้เมื่อปลูกข้าวที่เป็นพืชหลักจะมีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องซื้อปุ๋ยเคมีมาบำรุง อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนการผลิตได้

- ในการดูแลรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จะใช้หลายวิธีการ ได้แก่ ใช้ฟางข้าวคลุมแปลงปลูกผัก เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นในดิน เมื่อฟางย่อยสลายก็กลายเป็นปุ๋ย ใช้พลาสติกคลุมดิน เช่น พริก มะเขือเทศเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้น และป้องกันการขึ้นของหญ้าลดเวลาในการดูแล ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก รองพังก่อนปลูกพืช

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

- ๑) ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรโดยการใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา บาซิลลัส แทน
- ๒) ผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ และฮอร์โมนพืชจากวัสดุธรรมชาติ ลดการปนเปื้อนในดินและน้ำ
- ๓) ปลูกพืชหลากหลายเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในแปลงเกษตร
- ๔) ใช้กับดักแมลงชีวภาพ และแมลงศัตรูธรรมชาติ ลดความจำเป็นในการใช้ยาฆ่าแมลง
- ๕) ปลูกไม้ผลยืนต้นในระบบเกษตรผสมผสาน เช่น มะม่วง ลำไย ฝรั่ง ร่วมกับไม้พื้นถิ่น

. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการมีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ ดังนี้

- ๑) ข้อมูลสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ
 - ลักษณะภูมิประเทศ เช่น เป็นพื้นที่ราบสูง ดอน หรือลุ่ม
 - ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย อุณหภูมิ และฤดูเพาะปลูก
- ๒) ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ
 - ประเภทของดิน ความเหมาะสมของดินต่อพืชแต่ละชนิด
 - แหล่งน้ำธรรมชาติและระบบชลประทานในพื้นที่
- ๓) ข้อมูลด้านการผลิตสินค้าเกษตร
 - พืชเศรษฐกิจหลักในพื้นที่ (เช่น ข้าว อ้อย)
 - รอบการเพาะปลูกและผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่
 - ระบบการผลิต เช่น เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน
- ๔) ปัญหาและความต้องการของเกษตรกร
 - ปัญหาด้านศัตรูพืช โรคพืช ดินเสื่อมโทรม หรือภัยแล้ง
 - ความต้องการด้านเทคโนโลยี การแปรรูป หรือช่องทางตลาด

๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ ด้วยความสำเร็จ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นที่ยอมรับของทุกๆ ภาคส่วน จึงได้รับคัดเลือกเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและประสบการณ์จากการทำการเกษตรให้กับผู้ที่สนใจได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นซึ่งมีเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนเข้ามาเยี่ยมชมและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ครั้ง เช่น เกษตรกรผู้นำ เกษตรกร/จ้างงานโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มทฤษฎีใหม่ เจ้าหน้าที่ตรวจบัญชีสหกรณ์ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ คณะครูนักเรียน สมาชิกยุวเกษตรกร เครือข่าย Young Smart Farmer จังหวัดชัยภูมิ เกษตรกรในพื้นที่ พื้นที่ใกล้เคียงและเกษตรกรจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานนอกภาคเกษตรที่เข้ามาศึกษาดูงานเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับบุคคลต่างๆ เช่น โครงการ TO BE NUMBER ONE ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชัยภูมิ สาขาสายเขียว โครงการเสริมสร้างพัฒนาท้องถิ่นตามแนวพระราชดำริและความยั่งยืนของสังคมไทย (๑ ไร่แก้วน) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี โครงการพัฒนาสร้างอาชีพของผู้ถูกคุมประพฤติ เรือนจำอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ โครงการพักชำระหนี้ หน่วยงาน ธกส. เป็นต้น

๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑. การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา ศวก. อำเภอกุฉิเยว ทำหน้าที่ให้บริการแก่เกษตรกรที่ประสบปัญหาทางการเกษตร เช่น

- ปัญหาด้านการผลิต เช่น โรคพืช แมลงศัตรูพืช ปัญหาดิน น้ำ หรือการใช้ปุ๋ย
- ปัญหาด้านตลาด เช่น ราคาผลผลิตตกต่ำ ช่องทางการตลาดไม่แน่นอน
- ปัญหาด้านต้นทุน เช่น ค่าแรง ปุ๋ย ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง

๒. การเป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกร

- ให้คำปรึกษาเชิงวิชาการในการเลือกใช้พันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่
- แนะนำการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ระบบน้ำหยด การวิเคราะห์ดิน

๓. การรับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะ

- แจ้งปัญหาที่พบในพื้นที่ ส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด เป็นต้น เพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและตรงจุด

๔. รูปแบบในการดำเนินการ

- ใช้กลุ่มไลน์/โซเชียลมีเดีย เพื่อสื่อสารข้อมูลความรู้และรับปัญหาได้ตลอดเวลา
- บูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ศูนย์วิจัย หน่วยงานส่งเสริมการเกษตรองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

- ลงพื้นที่เยี่ยมเยือน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา ณ แปลงเกษตรกร

๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอภูเขียว (ศพก.) เป็นแหล่งเรียนรู้การเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับชุมชน และเป็นศูนย์กลางการบริการ และแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกรในชุมชน โดยดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ ตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการตลอดจนถึงการตลาด บริหารจัดการโดยเกษตรกรต้นแบบและชุมชนร่วมกับนักส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ และเป็นกลไกส่งเสริมการเกษตร ในการบูรณาการวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร ของหน่วยงานต่าง ๆ กับเกษตรกรในชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการเกษตรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นวิทยากร เนื่องจากการที่ได้ปฏิบัติเอง และได้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้ ประกอบกับหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอทำให้มีความรู้ และมีความสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดให้แก่ผู้ที่สนใจ ทั้งในและนอกชุมชน หน่วยงานราชการต่างๆ และการให้ความรู้แก่ผู้ที่ปรึกษาด้วยตนเอง โดยไม่มีการหวังวิชาความรู้ ยินดีถ่ายทอดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้ต้องการเรียนรู้เพื่อให้มีอาชีพความมั่นคง

๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร

- เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิต ศพก. ทำหน้าที่เป็น “ต้นแบบ” การทำเกษตรที่ถูกต้อง มีผลลัพธ์ที่พิสูจน์ได้จริง
 - มีแปลงเรียนรู้ที่เกษตรกรสามารถเข้ามาดู เรียนรู้ และทดลองปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
 - ถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมหลากหลาย เช่น การจัดอบรม การฝึกปฏิบัติ การสาธิตในแปลงเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนระหว่างเกษตรกรในพื้นที่
 - หากพบปัญหา ศพก. จะร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ ปรับแนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสม
 - สร้างแรงจูงใจและขยายผล เกษตรกรที่ทำได้ดี ศพก. อาจสนับสนุนให้เป็น เกษตรกรต้นแบบ
- ในรุ่นต่อไป ประสานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น ธ.ก.ส. เพื่อสนับสนุนด้านแหล่งทุนหรือการตลาด

๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- เป็นประธานเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำอำเภอภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน
- เป็นเลขานุการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับจังหวัดชัยภูมิ
- เป็นครูบัญชีอาสาประจำอำเภอภูเขียว และเข้าร่วมพัฒนาความรู้ด้านบัญชีอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดผล ทำให้สามารถถ่ายทอดไปยังชุมชน เครือข่ายเกษตรกร ผู้ที่สนใจ และผู้ที่มาเยี่ยมชม ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศพก. ตลอดจนร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านบัญชีฟาร์มให้กับหน่วยงานต่างๆ

- เป็นอาสาสมัครพ่นหลวง การเป็นอาสาสมัครพ่นหลวงโดยได้ผ่านการฝึกอบรม โครงการเครือข่ายอาสาสมัครพ่นหลวง “จิตอาสาช่วยพระบิดาปฏิบัติการพ่นหลวง” มีหน้าที่รายงานสภาพอากาศ สภาพเมฆเพื่อเป็นการทำพ่นหลวงต่อไป จากนั้นรายงานปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เป็นเศรษฐกิจการเกษตรอาสา ได้ผ่านการฝึกอบรมของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีหน้าที่สำรวจข้อมูลการเกษตร การผลิต การตลาดและราคาสินค้าเกษตรในพื้นที่

- เป็นสารวัตรเกษตรอาสา ในการเป็นตัวกลางถ่ายทอดความรู้จากภาครัฐหรือหน่วยงานวิชาการสู่เกษตรกรในชุมชน การอธิบายขั้นตอนการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการจึงควร ชัดเจน เข้าใจง่าย และปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน
- สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรต้นแบบกับเกษตรกรทั่วไป
- เชื่อมโยง ศพก. กับแปลงใหญ่/วิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร
- กำกับดูแลกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ เช่น การจัดฝึกอบรม สาธิต และศึกษาดูงาน
- คัดเลือกหัวข้อองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น
- ส่งเสริมการใช้แปลงเรียนรู้ต้นแบบเป็นเครื่องมือหลักในการเรียนรู้
- เป็นผู้ดำเนินการเกษตรในพื้นที่
- แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการทำเกษตรด้วยหลักวิชาการ
- กระตุ้นให้เกษตรกรในพื้นที่เกิดความเชื่อมั่นและพร้อมเปลี่ยนแปลง

ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน คือ ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา องค์ความรู้ด้านเกษตร ให้เข้าถึงและใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนี้

(๑) การเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน

- มีความภาคภูมิใจที่ ศพก. เป็นพื้นที่ให้เกษตรกรมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเข้าถึงความรู้ทางวิชาการอย่างถูกต้อง

- ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่พัฒนาทักษะและเปลี่ยนแนวคิด จากเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การเกษตรสมัยใหม่

(๒) การสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ

- มีความภาคภูมิใจที่ได้รวมกลุ่มเกษตรกรต้นแบบในท้องถิ่นให้มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกันในรูปแบบพี่เลี้ยง-น้องเลี้ยง

(๓) การเพิ่มคุณภาพชีวิตเกษตรกร

- มีความภาคภูมิใจที่สามารถช่วยให้เกษตรกรลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และเพิ่มมูลค่าผลผลิตได้จริง
- เกิดการพึ่งพาตนเอง มีรายได้เพิ่มขึ้น และลดความเสี่ยงจากปัญหารายได้หรือราคาตลาดผันผวน

(๔) การส่งเสริมเกษตรแบบยั่งยืน

- มีความภาคภูมิใจที่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และปรับตัวตามสภาพภูมิอากาศ

- ผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือชีวภัณฑ์ควบคุมศัตรูพืช

(๕) การเป็นกลไกสำคัญของชุมชน

- มีความภาคภูมิใจที่ ศพก. เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาด้านการเกษตรในระดับหมู่บ้านและตำบล
- มีบทบาทเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน และขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม

ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ เป็นผู้นำที่เกิดจากความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และการยอมรับของคนในชุมชน มีบทบาทต่อไปนี้เป็นแบบอย่างในการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ ทั้งในเรื่องของนวัตกรรม การลดต้นทุน และการเพิ่มมูลค่าผลผลิต มีจิตอาสาและเสียสละ สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกร ให้เกิดความเข้มแข็ง และร่วมพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นผู้จุดประกายและสร้างแรงบันดาลใจ ให้เกษตรกรในชุมชนหันมาทำเกษตรแบบ วิชาการและยั่งยืน และการเข้าใจปัญหาด้านการเกษตรของชุมชนอย่างแท้จริง และเป็นตัวกลางในการสื่อสารกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม เป็นประธานเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ประจำอำเภอภูเขียวจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน เป็น เลขานุการเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ระดับ จังหวัดชัยภูมิ และเป็นครูบัญชีอาสาประจำอำเภอภูเขียว และเข้าร่วมพัฒนาความรู้ด้านบัญชีอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติ ด้วยตนเองจนเกิดผล ทำให้สามารถถ่ายทอดไปยังชุมชน เครือข่ายเกษตรกร ผู้ที่สนใจ และผู้ที่มาเยี่ยมชมศูนย์ เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ศพก. ตลอดจนร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านบัญชีฟาร์มให้กับ หน่วยงานต่างๆ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

ผู้ดำเนินการถอดบทเรียนในครั้งนี้ได้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดชัยภูมิ และเจ้าหน้าที่ สำนักงานเกษตรอำเภอภูเขียว ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (ศพก.) อำเภอภูเขียว ดังนี้

๑) นางสาวธีรดา อาจโยธา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๒) นางณัฐวดี ชัยเสนสุข	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๓) นางสาวรัศมี หิรัญคำ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๔) นางสาวนภาพร หาดูคำ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๕) นางยุภาพร คงสมบัติ	เกษตรกรต้นแบบ ประจำ ศพก. อำเภอภูเขียว

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๑) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)
- ๒) การเล่าเรื่อง (Storytelling)
- ๓) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ๑) ข้อมูลที่ใช้ถอดบทเรียน ไม่มีการเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ
- ๒) ขาดหลักฐานประกอบ เช่น รายงานผลผลิต สถิติเปรียบเทียบก่อน-หลัง